

SELETUSKIRI
regionaalministri määruse „Perioodi 2023–2027 maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määrus „Perioodi 2023–2027 maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetus“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 7 lõike 2 ja § 24 lõike 1 alusel. Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115¹ (edaspidi *ÜPP-strateegiakavade määrus*), artikliga 73.

Eelnõu on vajalik „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava 2023–2027“² (edaspidi *strateegiakava*) sekkumise 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“ (edaspidi *sekkumine 8.1*) raames antava ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetuse (edaspidi *toetus*) rakendamiseks.

Toetus lähtub strateegiakava erieesmärgist 8 „Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalsel kaasatust ja maapiirkondade arengut“ ning panustab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“³ (edaspidi *PõKa*) esimese alaeesmärgi „Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond“ saavutamisse. Täpsemalt panustab toetus PõKa tegevussuuna 6 „Maa- ja rannapiirkonna areng“ eesmärgi „Maapiirkonnas on kasvava lisandväärtusega mitmekesine ettevõtlus“ saavutamisse. Lähtuvalt PõKa-st on tähtis pöörata tähelepanu, et luuakse eeldused uute atraktiivsete töökohtade tekkimiseks maapiirkonnas. Seejuures on teada, et peamisteks potentsiaalseteks töökohtade loojateks maapiirkonnas on kujunenud väljaspool põllumajandusvaldkonda tegutsevad tootmis- ja teenindustevõtjad.

Maapiirkondade majanduslik areng, töökohtade olemasolu ja inimeste sissetulek sõltub suurel määral maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate konkurentsivõimest. Ettevõtja konkurentsivõimet iseloomustab tema suutlikkus teenida kasumit, seejuures kasvatades müügitulu, suurendades töötajate sissetulekuid ning tagades ettevõtja kestliku arengu. Sellised ettevõtjad on suurema tõenäosusega võimelised looma maapiirkonda uusi hästi tasustatud töökohti. Toetuse andmise vajadus tuleneb sellest, et konkurentsivõimeliste mikro- ja väikeettevõtjate osakaal maapiirkonnas suureneks. Toetuse eesmärk on maapiirkonnas püsivalt tegutsevate nimetatud ettevõtjate konkurentsivõime kasv, mis on eelduseks uute hästi tasustatud atraktiivsete töökohtade lisandumisele ning toetuse oodatav tulemus on toetatud projekti raames loodud uued töökohad maapiirkonnas.

Toetuse andmise eesmärk on maapiirkonnas püsivalt tegutsevate mikro- ja väikeettevõtjate konkurentsivõime tugevdamiseks vajalike investeeringute tegemine, mis aitavad kaasa ettevõtja jaoks uudse ja arenguks olulise tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmisele või ressursitõhususe parandamisele, sh Euroopa rohelises kokkuleppes

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

² Kättesaadav <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>.

³ Kättesaadav <https://www.agri.ee/pollumajanduse-ja-kalanduse-valdkonna-arengukava-aastani-2030>.

püstitatud kliimaneutraalsuse eesmärkide saavutamisele, ning mis aitavad tagada regionaalselt tasakaalustatud arengu.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi maaelupoliitika ja analüüsi osakonna peaspetsialist Allar Korjas (tel 625 6162, allar.korjas@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule ja seletuskirjale on teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (625 6260, helen.palginomm@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 5 peatükist ja 21 paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse reguleerimisala.

Eelnõu eesmärk on kehtestada strateegiakava sekkumise 8.1 raames antava ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord. Tulenevalt ELÜPS § 24 lõikest 1 on valdkonna eest vastutaval ministril ehk regionaalministril õigus sätestada maaelu arengu toetuse andmise ja kasutamise täpsemad tingimused ning kord. Sellest tulenevalt sätestatakse eelnõus toetuse andmine eesmärk, toetatavad tegevused ning nendele esitatavad nõuded, toetuse vorm, määr ja suurus, abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, nõuded taotlejale ja taotlusele, taotluse hindamine, taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine, toetuse saaja kohustused ning toetuse maksmine.

Eelnõu § 2 sätestab toetuse andmise eesmärgi.

Toetuse andmise eesmärk on maapiirkonnas püsivalt tegutsevate mikro- ja väikeettevõtjate konkurentsivõime kasv, mis on eelduseks uute atraktiivsete töökohtade tekkimisele maapiirkonda. Sellel eesmärgil toetatakse neid tegevusi, mis aitavad kaasa tasakaalustatud regionaalsele arengule ja maapiirkonnas püsivalt tegutsevate ettevõtjate kestlikule arengule uute tehnoloogiate või infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtmise või ressursitõhususe parandamise kaudu. Täpsemalt on projekti oodatavaks tulemuseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametiga (edaspidi *PRIA*) eelnevalt kokku lepitud eelarveprojekti kohaselt soetatud või ehitatud vara sihipärasesse kasutusse võtmine toetuse saaja poolt ja vähemalt ühe uue täistööajaga töökohta loomine toetuse saaja püsivas tegevuskohas maapiirkonnas. Töökohta loomist näitab täistööajaga tähtajatu töölepingu sõlmimine uuele töökohale võetud töötajaga.

Toetuse pikaajalisem mõju avaldub selles, et paljudel, sh noortel peredel, kvalifitseeritud spetsialistidel, kõrgharidusega töötajatel, kes ootustele vastava töökohta puudumise tõttu maal on pidanud valima elukohaks linnapiirkonna, tekiks edaspidi motivatsioon ja võimalus elada ning töötada maapiirkonnas.

Atraktiivne töökoht on selline töökoht, mis vastab potentsiaalse töötaja ootustele palga ja töö iseloomu osas ning need on vastavuses töötaja professionaalse ettevalmistusega. Töökohta atraktiivsust ei ole võimalik mõõta ühe konkreetse mõõdikuga, kuid ühe aspektina saab arvestada töökohta palgataset. On põhjendatud lähtuda seisukohast, et atraktiivse töökohta palgatase on vähemalt võrdne asjaomase maakonna keskmise palgatasemega. Loodava töökohta planeeritav palgatase on üks aspektidest, mida hindamiskomisjon arvestab esimese hindamiskriteeriumi „projekti mõju toetuse eesmärkide saavutamisele“ eest hinde andmisel. Oluline on, et toetatud projektide raames loodaks eelkõige selliseid töökohti, mis tooksid

maapiirkonda juurde hea erialase ettevalmistusega spetsialiste, pakuks maapiirkonnas elavatele inimestele võimalusi leida ootustele vastav töökoht kodukoha lähedal ja aitaksid kaasa elatustaseme kasvule antud piirkonnas.

Eelnõu § 3 sätestab vähese tähtsusega abi andmise õiguslikud alused.

Määruse alusel antav toetus on käsitatav vähese tähtsusega abina komisjoni määruse (EL) 2023/2831⁴ tähenduses ning sellele kohaldatakse vastavas määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud. Kui aga toetust antakse sellisele projektile, mis on seotud ELTL-i I lisas nimetatud toodete tootmisega, ei ole ÜPP-strateegiakavade määruse artikli 145 lõike 2 kohaselt riigiabi reeglite kohaldamine vajalik, sest riigiabi eeskirjasid kohaldatakse üksnes juhul kui toodetakse või töödeldakse ELTL-i I lisas nimetatud tooteid. Näiteks puu- ja köögiviljamahla, limonaadi või siidri tootmise puhul on lõpptooteks ELTL-i I lisas nimetatud toode ja sellisel juhul ei loeta toetust vähese tähtsusega abiks. Näiteks supptide, puljongite ja nende valmistamiseks vajalike pooltoodete tootmisel on lõpptooteks selline toode, mis ei kuulu ELTL-i I lisas sätestatud toodete loetelusse. Seega nt supptide ja puljongite valmistamisega seotud projektile määratud toetuse puhul on tegemist vähese tähtsusega abiga.

Eelnõu § 4 sätestab toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt toetatakse projekti eesmärkide saavutamiseks vajaliku materiaalse ja immateriaalse vara soetamist ning ehitise ehitamist. Toetust kohaldatakse strateegiakava jaotises 4.7.2. määratud maapiirkonnas, täpsemalt maalises või väikelinnalises asustuspiirkonnas (edaspidi *maapiirkond*), väljaspool Tallinnaga piirnevaid valdu nagu Harku, Saue, Saku, Kiili, Rae, Jõelähtme ja Viimsi. Ehitise ehitamisel kehtib nõue, et ehitatav ehitis peab asuma taotleja püsivas tegevuskohas maapiirkonnas väljaspool Tallinnaga piirnevaid nimetatud valdu.

Maapiirkond on maaline ja väikelinnaline asustuspiirkond vastavalt Statistikaameti poolt välja töötatud linnalise, väikelinnalise ja maalise asustuspiirkonna tüübi ja klastrite määramise metoodikale⁵. Asustuspiirkonnad jagunevad maaliseks, väikelinnaliseks ja linnaliseks. Maaline asustuspiirkond on selline, kus rahvastiku tihedus on väiksem kui 200 elanikku ruutkilomeetril või kus tihedama asustusega klatri rahvaarv on alla 5000 elaniku. Väikelinnaline asustuspiirkond on selline, kus suurem osa elanikest elavad piirkonnas, kus rahvastiku tihedus on suurem kui 200 elanikku ruutkilomeetril kuid väiksem kui 1000 elanikku ruutkilomeetril ning rahvaarv sellise tihedusega klattris on suurem kui 5000 inimest. Linnaline asustuspiirkond on selline, kus suurem osa elanikest elavad piirkonnades, kus rahvastiku tihedus on suurem kui 1000 elanikku ruutkilomeetril ja rahvaarv sellise tihedusega klattris on suurem kui 5000 inimest.

Ehitamise all on mõeldud ehitusseadustiku § 4 lõike 1 kohaselt ehitise püstitamist, rajamist, paigaldamist, lammutamist ja muud ehitisega seonduvat tegevust, mille tulemusel ehitis tekib või muutuvad selle füüsilised omadused. Ehitise lammutamine on ehitusseadustiku § 4 lõike 4 kohaselt ehitamine, mille käigus ehitis eemaldatakse või likvideeritakse osaliselt või täielikult. Kui lammutamise eesmärk on ehitada lammutatud ehitise asukohale sellega olemuslikult sarnane ehitis, võib seda käsitleda ehitise ümberehitamisena ehk taastamisena. Kui lammutamise eesmärk on ehitada lammutatud ehitise asukohale olemuslikult uus ehitis, on tegemist ühe ehitise lammutamise ja teise ehitise ehitamisega, see tähendab püstitamist või

⁴ Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

⁵ Kättesaadav https://www.stat.ee/sites/default/files/2022-05/Asustuspiirkond_1.pdf.

rajamisega. Lammutamine on toetatav tegevus, kui see on projekti raames vajalik uue ehitise püstitamiseks või olemasoleva ehitise ümberehitamiseks.

Immateriaalse vara puhul lähtutakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014⁶ artikli 2 punktist 30, mille kohaselt on immateriaalne vara selline vara, millel ei ole füüsilist olemust, näiteks patendid, litsentsid või muu intellektuaalomand. Nimetatud määruse artikli 14 lõike 8 kohaselt on immateriaalse vara soetamine abikõlblik, kui see vastab järgmistele tingimustele:

- a) vara kasutatakse üksnes abi saavas ettevõttes;
- b) vara on amortiseeritav;
- c) vara ostetakse turutingimustel toetuse saajaga mitteseotud kolmandalt isikult;
- d) vara on arvatud toetuse saaja varade hulka ja see jääb vähemalt kolmeks aastaks seotuks sihtotstarbega, mille jaoks toetatava projekti raames abi antakse.

Eelarveprojekti koostamisel tuleb silmas pidada, et toetuse abil soetatav või ehitatav vara peab olema kooskõlas taotlemisel esitatud teabega ettevõtja plaanide ja prognooside kohta ning ettevõtja majandustegevuse seisukohast põhjendatud ja sedavõrd kauakestev, et toimida tavapärasel kasutuses vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest.

Lõige 2 sätestab, et taotleja püsiv tegevuskoht maapiirkonnas peab asuma taotlusel näidatud projekti elluviimise kohas. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 29 kohaselt on juriidilise isiku püsiv tegevuskoht tema püsiva ja kestva majandus- või kutsetegevuse koht. Püsiva tegevuskoha määratlemisel lähtutakse vähemalt kolmest aspektist. Esiteks peab olema tegemist üheselt määratletava kohaga. Selliseks kohaks võib olla näiteks taotleja tootmishoone, töökoda, majutuskoht, kauplus, kohvik jne. Teiseks peab tegemist olema kindla kohaga, mida iseloomustab geograafiline püsivus pikema aja jooksul. Püsivaks tegevuskohaks ei saa lugeda paika, kus näiteks tee ehitamise ajaks on seatud üles ajutine asfaldi tootmise üksus või objekt, kus ajutiselt paiknevad ehitusmasinad ja soojakud. Kolmandaks peab ettevõtja majandustegevus toimuma selle koha kaudu. Ettevõtja kogu majandustegevus ei pea toimuma seal kohas. Piisab sellest, kui see toimub selle koha kaudu või on selle kohaga seotud. Näiteks ettevõtja puhul, kelle müügimeeskond asub maakonna keskses, kuid kelle tootmisüksus asub konkreetses asukohas maapiirkonnas, saab tootmisüksust lugeda püsivaks tegevuskohaks maapiirkonnas. Püsivaks tegevuskohaks ei saa pidada ehitist, mida kasutatakse üksnes ettevõtjale kuuluva vara hoiustamiseks, materjalide või kauba ladustamiseks, vajaliku kauba kokku toomiseks või vajalike, kuid mitte igapäevaste ettevalmistus- või abitöödeks. Näiteks ei saa püsivaks tegevuskohaks lugeda ehitist, kus pelgalt hoiustatakse töövahendeid või materjali. Püsiv tegevuskoht tähendab kindlat kohta, mille kaudu toimub ettevõtja igapäevane majandustegevus ja kust vajadusel tehakse väljasõite klientide juurde teenuse osutamiseks. Selleks, et tegevuskohta saaks vaadelda püsivana, peab ettevõtja majandustegevus olema olulisel määral korraldatud antud kohas maapiirkonnas ning see koht on vähemalt ühe töötaja, kes vastutab konkreetse majandustegevuse eest, peamiseks töötegemise kohaks. Eelnõus ei sätestata ammendavat tõendite loetelu, mille puhul saab kindlalt väita, et ettevõtja majandustegevus toimub konkreetses kohas. Tegevuskoha ning selle püsivuse ja kestuse määratlemisel lähtub PRIA kogumis ettevõtja poolt esitatud selgitustest ja kogunenud tõenditest. See tähendab, et tõendite ja selgituste pinnalt peab PRIA-l kujunema kindel veendumus ettevõtja majandustegevuse toimumise osas konkreetses kohas maapiirkonnas.

Lõige 3 sätestab toetuse kolm prioriteetset tegevust.

⁶ Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78).

Taotleja konkurentsivõime suurendamine peab toimuma vähemalt ühe järgmise prioriteedi kaudu:

- 1) taotleja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmine või
- 2) uue infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmine taotleja poolt või
- 3) taotleja ressursitõhususe parandamine.

Seega on taotleja kavandatav tegevus (edaspidi ka *projekt*) toetatav ainult sellisel juhul, kui see on seotud vähemalt ühe mainitud prioriteetse tegevusega. Nimetatud prioriteedid on paika pandud strateegiakavas sekkumise 8.1 fookuse kirjelduse juures ja tulenevad esiteks vajadusest viia maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate tootlikkus ja tehnoloogiline tase oluliselt lähemale linnapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate tasemele ja teiseks aidata kaasa Euroopa rohelises kokkuleppes seatud eesmärkide saavutamisele, sh digipöörde ja ressursitõhususe osas. Nimetatud prioriteedid on olulised tasakaalustatud regionaalarengu seisukohast, kuivõrd seavad sekkumise 8.1 fookuse maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate konkurentsivõime tugevdamisele, mis on eelduseks atraktiivsete hästi tasustatud töökohtade osakaalu kasvule maapiirkonnas. See omakorda loob eelduse, et rohkem hea erialase ettevalmistusega spetsialiste ja nende peresid saavad oma elu- ja töökoha siduda tulevikus maapiirkonnaga.

Lõige 4 sätestab nõuded, mis peavad olema täidetud toetuse kasutamiseks ehitise ehitamisel või juhul kui toetuse abil soetatav seade kavatakse paigaldada konkreetsesse ehitisse.

Kui toetuse abil soetatav seade paigaldatakse ehitisse, peab taotlejal olema õigus kasutada seda ehitist või vastavat osa sellest ehitisest asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel, näiteks omandiõiguse, hoonestusõiguse, kasutusvalduse või üüri- või rendilepingu alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest. Sellisteks seadmeteks on näiteks autoremondi töökotta paigaldatavad tõstukid, köögiseadmed toitlustusteenust pakkuvas ettevõttes jne.

Kui toetust taotletakse ehitamiseks, peab ehitise alune maa asuma maapiirkonnas väljaspool Tallinnaga piirnevaid eespool nimetatud valdu ja olema taotleja omandis või peab sellele maale olema seatud taotleja kasuks hoonestusõigus vähemalt kolmeks järgneva aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksimisest.

Kui seade paigaldatakse kaasomandis olevasse ehitisse või kui ehitisealune maa on kaasomandis, peab taotlejal olema kaasomaniku kirjalik nõusolek projekti elluviimiseks.

Nimetatud nõuete eesmärk on tagada, et taotlejal on õigus ja võimalus kavandatud kohta seade paigaldada või ehitise ehitada ning neid pärast ka sihipäraselt kasutada. Nimelt peab toetuse saaja olema võimeline täitma eelnõu § 15 lõikes 4 sätestatud nõuet, mille kohaselt peab ta tagama projekti sihipärase kestuse, sh säilitama ja kasutama toetuse abil soetatud või ehitatud vara sihipäraselt, vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest.

Lõige 5 loetleb majandustegevuse valdkonnad, millele suunatud projektid toetatavad ei ole.

Arvestades, et antud toetus on vähese tähtsusega abi, siis seda toetust ei anta komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 1 lõikes 1 sätestatud järgmistel juhtudel:

- a) abi, mida antakse ettevõtjatele, kes tegelevad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete esmatootmisega;
- b) abi, mida antakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele, kui abisumma on kindlaks määratud ostetud või turule viidud toodete hinna või koguse alusel;

- c) abi, mida antakse ettevõtjatele, kes tegelevad põllumajandustoodete esmatootmisega;
- d) abi, mida ühel järgmistest juhtudest antakse ettevõtjatele, kes tegelevad põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega:
 - i) kui abisumma määratakse kindlaks esmatootjatel ostetud või kõnealuste ettevõtjate poolt turule lastud toodete hinna või koguse alusel;
 - ii) kui abi antakse tingimusel, et osa abist või kogu abi antakse edasi esmatootjatele;
- e) abi, mida antakse tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt selline abi, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega;
- f) abi, mille tingimuseks on kodumaiste kaupade ja teenuste kasutamine importkaupade ja -teenuste asemel.

Samuti ei anta toetust justiitsministri 28. detsembri 2005. aasta määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisa 16 „Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK)“ (edaspidi *EMTAK*) nimetatud järgmistele tegevusaladele:

- hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK 2008, jagu R, alajagu 92);
- finants- ja kindlustustegevus (EMTAK 2008, jagu K);
- kinnisvaraalane tegevus (EMTAK 2008, jagu L);
- juriidilised toimingud ja nõustamine (EMTAK 2008, jagu M, alajagu 69 ja 70);
- rentimine ja kasutusrent (EMTAK 2008, jagu N, alajagu 77);
- põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK 2008, jagu A).

Eetilistel kaalutlustel ei motiveerita ega toetata rahaliselt ettevõtjaid alustama või laiendama oma tegevust hasartmängude ja kihlvedude korraldamise valdkonnas. Finants- ja kindlustustegevuse, kinnisvaraalase tegevuse ja juriidiliste toimingute valdkonnad on selles toetuses välistatud põhjusel, et nendes valdkondades on turutõrge võrreldes teiste valdkondadega suhteliselt väiksem. Rentimine on välistatud põhjusel, sest antud toetuse raames toetatakse sellise vara soetamist, mida kasutatakse tootmiseks või teenuse osutamiseks, kuid mitte rentimiseks. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük on välistatud põhjusel, et oleks tagatud demarkatsioon käesoleva toetuse ja spetsiaalselt põllumajanduse, metsamajanduse või kalapüügi tegevusaladele suunatud toetuste vahel.

Taotlejal tuleb projekti tegevusvaldkonna EMTAK-i koodi märkimisel taotlusele olla veendunud, et antud tegevusvaldkonnas on tal võimalik tegutseda. Näiteks EMTAK-i jagu O hõlmab riikliku iseloomuga tegevusi, mida tavaliselt teevad avalik-õiguslikud juriidilised isikud. Samas ei ole EMTAK-i jagu O tegevusalad antud toetusest otseselt välistatud, sest mõningatel juhtudel võivad selles jaos kirjeldatud valdkondades tegutseda ka eraõiguslikud juriidilised isikud.

Lõige 6 sätestab, et toetatav tegevus ei ole toetusõiguslik, kui see on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui taotlus on PRIA-le esitatud, olenemata sellest, kas kõik toetatava tegevusega seotud maksed on tehtud või mitte. Näiteks, kui toetatavaks tegevuseks on hoone püstitamine, siis nimetatud nõude kohaselt ei tohi hoone olla täielikult valmis enne kui taotlus on PRIA-le esitatud arvestades ka eelnõu § 15 lõikes 3 sätestatud nõuet, mille kohaselt ei tohi ehitise ehitamist projekti raames etappideks jagada. Tegevusega alustamise puhul tuleb arvestada eelnõu § 6 lõike 2 punkti 12, mille kohaselt ei ole abikõlblik enne PRIA-le taotluse esitamist tehtud kulu. Erandiks on ehitusprojekti koostamisega seotud kulu, mis võib olla lõpetatud enne kui taotlus PRIA-le esitatakse ja mis on abikõlblik alates 01.01.2023. Eelnimetatud nõuded kehtestatakse ÜPP-strateegiakavade määruse artikli 86 lõike 4 teise ja kolmanda lõigu alusel.

Eelnõu § 5 sätestab toetuse vormi, suuruse ja määra.

Lõige 1 sätestab, et toetust antakse ÜPP-strateegiakavade määruse artikli 83 lõike 1 punkti c kohaselt kindlasummalise maksena ja sama artikli lõike 2 punkti b kohaselt üksikjuhtumipõhiselt koostatud ja PRIA-ga eelnevalt kokku lepitud eelarveprojekti kohaselt. See tähendab, et toetus makstakse välja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kindlas summas ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud projekti oodatavate tulemuste täieliku saavutamise korral. Oodatavate tulemuste osalisel saavutamisel jääb toetus välja maksmata. Kindlasummaline makse tähendab, et selle puhul arvutatakse abikõlblikud kulud vastavalt varem PRIA-ga kokku lepitud eelarveprojekti alusel. Seega ei pea toetuse saaja iga üksikut kulu tõendava dokumendiga seostama ning seetõttu ei ole vajalik esitada tõendeid kulude abikõlblikkuse kohta, kuna nende abikõlblikkus on kindlasummalise makse puhul tõendatud juba varem. Samas peab aga põhjalikumalt tõendama tegevuse elluviimise tulemust. Lihtsustatud kulumeetodi kasutamise peamine eesmärk on lihtsustada määruse rakendamist nii toetuse saajatele, kes ei pea kuludokumente esitama, kui ka PRIA-le, kes ei pea kuludokumente kontrollima.

Lõigete 2 ja 3 kohaselt saab üks ettevõtja strateegiakava rakendamise perioodil kasutada toetust kokku kuni 200 000 euro ulatuses, kusjuures ühe taotluse puhul saab toetuseks määratav summa olla mitte väiksem kui 10 000 eurot.

Lõige 4 sätestab minimaalse ja maksimaalse võimaliku toetusmäära. Toetust saab anda mitte vähem kui 15% ja mitte rohkem kui 40% projekti abikõlbliku kulu maksumusest.

Lõige 5 sätestab, et ühte kontserni kuuluvad või konkurentsiseaduse tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad saavad kokku kasutada toetust kuni ühe ettevõtja kohta sätestatud maksimaalse toetussumma, st kuni 200 000 euro, ulatuses.

Lõiked 6 kuni 8 täpsustavad vähese tähtsusega abi andmise nõudeid.

Vähese tähtsusega abi puhul saab ühele ettevõtjale antud toetuse suurus koos toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta pikkuse perioodi jooksul eraldatud vähese tähtsusega abiga olla mitte rohkem kui 300 000 eurot.

Vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 2 lõike 2 kohaselt. Selle kohaselt hõlmab „üks ettevõtja“ kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest suhetest:

- 1) ettevõtja omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
- 2) ettevõtjal on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- 3) ettevõtjal on õigus rakendada teise ettevõtja suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõtjaga sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- 4) ettevõtja, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtja aktsionäride või osanike häälteenamust.

Toetuse andmisel tuleb arvesse võtta ka vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.

Eelnõu § 6 täpsustab, millised kulud on abikõlblikud ja millised kulud ei ole abikõlblikud.

Vastavalt eelnõu § 4 lõikes 1 sätestatule antakse toetust materiaalse või immateriaalse vara soetamiseks ja ehitise ehitamiseks. Kui määruuses ei ole sätestatud teisiti, siis eelarveprojekti sisalduv kulu on abikõlblik, kui see on projekti elluviimiseks vajalik, mõistlik, majanduslikult põhjendatud ja soodsaim ning kooskõlas sarnase töö või teenuse või vara eest tavapäraselt

makstava hinnaga. Toetuse raames on abikõlblik kulu ka toetatava tegevuse nõuetekohase tähistamise kulu.

Lõikes 2 on selgitatud, millise kulud ei ole abikõlblikud.

Abikõlblik ei ole käibemaks, laenu- või liisinguintress, töötasu, toetusõiguse soetamine, põllumajandustoodete tootmise õiguse soetamine, uuringute tegemine, loomade ja taimede soetamine, maa ja ehitise soetamine.

Abikõlblik ei ole kasutatud vara, sh kasutatud masina, seadme või sisseseade soetamine.

Abikõlblik ei ole veo- või sõidukulu, mis ei ole seotud toetuse abil soetatava masina või seadme kohaletoometamise, paigaldamise või seadistamisega.

Abikõlblik ei ole turismiseaduse § 18 lõigetes 4, 7, 8, 9 ja 11 nimetatud majutusettevõtte jaoks ehitise ehitamine ning sellise majutusettevõtte tarbeks masina, seadme või muu vara soetamine. Sellisteks majutusettevõtete liikideks on külalistemaja, kodumajutus, külaliskorter, puhkemaja, külalistemaja ja selline majutusettevõtte, mis ei vasta ühelegi turismiseaduse § 18 lõigetes 2–9 nimetatud liigi kirjeldusele.

Abikõlblik ei ole sõidu- või veovahendi, sh mootor-, vee-, õhu- või maastikusõiduki, liikurmasina, traktori, jalgratta, pisimopeedi, kergliikuri, tasakaaluliikuri, robotliikuri, niiduki, rööbassõiduki, haagise või auto alusel valmistatud eritöömasina soetamine.

Abikõlblik ei ole büroohoone ehitamisega seotud kulu. Ehitise lammutamise kulu on abikõlblik ainult sellisel juhul, kui lammutamisega kaasneb ehitise renoveerimine või uue ehitise ehitamine.

Kulu ei ole abikõlblik, kui toetatava tegevusega on alustatud enne PRIA-le taotluse esitamist. Erandiks on projekti raames ehitatava ehitise ehitusprojekti koostamisega seotud kulu, mis on abikõlblik juhul, kui see on tehtud alates 1. jaanuarist 2023. Taotluse esitamisel kinnitab taotleja, et projektis sisalduvate kuludega seoses ei ole enne taotluse esitamist töödega alustatud.

Abikõlblik ei ole selline kulu, mis on projekti elluviimise seisukohast põhjendamatult, näiteks toreduslik kulu tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 63 tähenduses või muu ebaoluline kulu või ei ole kulu põhjendatud projekti eesmärgiga seoses ega ettevõtja majandustegevusega projektiga seotud tegevusvaldkonnas.

Eelnõu § 7 sätestab nõuded kulude mõistlikkuse ja põhjendatuse tõendamiseks projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse väljaselgitamisel. See tähendab, et taotleja peab majanduslikult soodsaima hinna väljaselgitamiseks võrdlema turuhinda, seejuures võttes tarnijatelt hinnapakkumused ja vajadusel võrreldes seadmete hindu veebilehtedel või hinnakirjades ning põhjendama oma valikut. PRIA-l on vaja veenduda, et eelarveprojekti kajastatud maksumus ei ole põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase toote või teenuse eest tasutava hinnaga.

Vastavalt **lõikele 2** tuleb taotlejal esitada koos taotlusega üksteisest sõltumatute pakkujate käest küsitud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust, kui projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot. Pakkumusi võib olla vähem juhul, kui kolme hinnapakkumust ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik esitada. Kui tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus jääb alla 5000 eurot, esitab

taotleja vähemalt ühe hinnapakumuse, mis sisaldab teavet soetatava vara või tellitava töö või teenuse maksumuse kohta.

Lõike 3 kohaselt võib taotleja esitada alla kolme hinnapakumuse juhul, kui kolme hinnapakumust küsida ei ole objektiivselt võimalik. Näiteks kui tegemist on olemasoleva tootmiseseadme lisamooduliga, mida tarnib ainult olemasoleva tootmiseseadme tootja.

Lõike 4 kohaselt peab hinnapakumuse sisaldama vähemalt taotleja nime, hinnapakkuja nime ja kontaktandmeid, hinnapakumuse väljastamise kuupäeva ning töö, teenuse või vara kirjeldust, käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust ning vajadusel tehniliste tingimuste loetelu vastavalt tehnilisele spetsifikatsioonile.

Lõike 5 kohaselt peab ehitustööde hinnapakumuse lisaks lõikes 4 nimetatud andmetele sisaldama järgmisi andmeid ehitise kohta: 1) ehitise nimetus; 2) ehitise ehitisregistri kood; 3) katastriüksuse katastritunnus, millel ehitise paikneb või millele kavandatakse ehitise ehitada; 4) ehitise üldkulud ja vastava kululiigi olemasolu korral välisrajatiste kulud, aluse- ja vundamendikulud, kandetarindite kulud, fassaadielementide kulud, katusekulud, ruumitarindite kulud, pinnakatete kulud, tehnosüsteemide kulud, ehitusplatsi korralduskulud ja ehitusplatsi üldkulud.

PRIA koostab ehitustööde kohta käiva hinnapakumuse vormi ning avaldab selle oma veebilehel. Hinnapakumuste võrreldavuse tagamiseks tuleb kasutada PRIA poolt koostatud ehitustööde hinnapakumuse vormi.

Lõike 7 sätestab, et hinnapakumused peavad olema küsitud sõltumatult hinnapakkujalt. Taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga ega omavahel seotud isikutelt tulumaksuseaduse § 8 lõike 1 tähenduses. Need isikud, kellel on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise isiku üle valitsev mõju, on omavahel seotud isikud. Sellisteks omavahel seotud isikuteks on näiteks abikaasad, elukaaslased või otse- või külgsuhtes sugulased või ühte kontserni kuuluvad äriühingud.

Lõike 8 kohaselt ei või kolme hinnapakumuse nõude eiramiseks jaotada osadeks projekti raames tellitavat tööd või teenust, mis on vajalik sama eesmärgi saavutamiseks, ega soetatavat vara, mis on funktsionaalselt koos toimiv. Taotleja võib jaotada projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara osadeks ainult siis, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud.

Lõike 9 kohaselt koostab taotleja välja selgitatud projekti maksumuse tulemusel eelarveprojekti, milles esitab andmed projekti maksumuse ja abikõlblike kulude kohta, mis peavad olema abikõlblikud, põhjendatud, üksikasjalikult kirjeldatud, tuginema tegelikele asjaoludele ning olema vajaduse korral tõendatavad.

Eelnõu § 8 kohaselt antakse toetust äriseadustiku tähenduses füüsilisest isikust ettevõtjale ja äriühingule, kes vastab komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisa artikli 2 lõikes 2 sätestatud väikeettevõtja või sama artikli lõikes 3 sätestatud mikroettevõtja nõuetele (edaspidi koos *taotleja*). Väikeettevõtja on ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle aastakäive või bilansi kogumaht jääb alla 10 miljoni euro. Mikroettevõtja on ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 10 inimesele ja kelle aastakäive või bilansi kogumaht jääb alla 2 miljoni euro.

Selle toetuse sihtrühmaks on mikro- ja väikeettevõtjad, sest nemad on kõige suurema potentsiaaliga töökohtade loojad maapiirkonnas. Üle 99% ettevõtjatest maapiirkonnas on väikeettevõtjad. Keskmise suurusega ettevõtjad ja suurettevõtjad moodustavad kõigest ettevõtjatest maapiirkonnas alla 1%. Samas on väikeettevõtjatel ja seega veelgi rohkem

mikroettevõtjatel oma ettevõtte arendamiseks vajalike investeeringute tegemine finantsiliselt oluliselt keerulisem kui 50 ja enama töötajaga keskmistel ja suurtel ettevõtjatel.

Eelnõu § 9 määratleb taotlejale esitatavad nõuded.

Taotleja riikliku maksu võlg ilma intressita peab olema väiksem kui 100 eurot või peab see olema ajatatud ja ajatamise korral peab maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on saabunud, olema tasutud. Nõude täitmist kontrollitakse nii taotluse rahuldamise otsuse tegemisel kui ka enne toetuse maksmise otsuse tegemist. Sätte eesmärk on tagada, et toetust saavad vaid sellised isikud, kes on usaldusväärsed ja oma kohustused riigi ees täitnud.

Taotleja suhtes ei tohi toimuda likvideerimis-, sundlõpetamis- või pankrotimenetlust ega olla tehtud pankrotiotsust. Pankrotiseaduse § 1 lõigete 2 ja 3 kohaselt on juriidilisest isikust võlgnik maksejõuetu, kui ta ei suuda rahuldada võlausaldaja sissenõutavaks muutunud nõuet ja see suutmatust ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine ning juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Kohustustena arvestatakse ka nõudeid, mis ei ole muutunud sissenõutavaks. Taotlejal ei tohi olla ka kehtivat äriregistrist kustutamise hoiatust. Need nõuded on kehtestatud selleks, et tagada toetuse andmine jätkusuutlikele taotlejatele ning nende tegevuse jätkumise eeldused ka edaspidi.

Taotlejal ei ole kehtivat karistust karistusseadustiku järgmiste süütegude toimepanemise eest: § 49¹ – ettevõtluskeeld; § 209 – kelmus; § 209¹ – hankekelmus; § 210 – soodustuskelmus; § 296 – altkäemaksu vahendus; § 298 – altkäemaksu andmine; § 298¹ – mõjuvõimuga kauplemine; § 372 – tegevusloata ja keelatud majandustegevus; § 373 – ärikeelu rikkumine; § 384 – maksejõuetuse põhjustamine. Strateegiakava raames toetuste andmise üle otsustamisel lähtutakse mh sellest, et kui isik on toime pannud hüvede välja petmisega või avaliku võimu otsuste enda kasuks kallutamiseга seotud väär- või kuriteo, mille toimepanemise eest on tema kohta kantud kehtivad karistusandmed karistusregistrisse, siis ei saa selline isik toetust, sest tegemist ei ole õiguskuuleka ja usaldusväärse isikuga ning ta ei vasta toetuse saamise nõuetele. Loetletud on ja seega arvesse võetakse üksnes need isiku süüteod, mis seavad tõsiselt kahtluse alla tema õiguskuulekuse ja usaldusväärseuse konkreetse toetusega seotult. Kehtivad karistused on karistusregistris avalik info ja nõudele vastamist kontrollitakse registrist.

Taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi ja ta on riigieelarvelistest, *ELi* või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tasunud tagasimaksed ettenähtud summas. See annab kindluse, et ühe ja sama kulu kohta ei makstaks toetust korduvalt ehk antud nõudega välditakse topeltrahastamist. Piirangu eesmärk on vältida ühe ja sama toetatava tegevuse kulu topeltrahastamist näiteks erinevate arengukavade alusel antavate toetuste või struktuurifondide vahenditest saadud abi või toetuste kaudu. Nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116⁷ artiklist 36, mille kohaselt liikmesriigid tagavad, et EAFRD-st rahastatavaid kulusid ei kaeta *ELi* eelarvest ühegi teise rahastamisvahendiga.

Toetust ei anta taotlejale, kes on jätnud talle antud tähtajaks tagasi maksmata nii riigieelarvelistest, *ELi* kui ka välisabi vahenditest tagasimaksmisele kuulunud summa. Selle

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261).

nõude eesmärk on maandada riigile lisanduvate rahaliste kohustuste (rikkumiste tagasimaksed) tekkimise riski ning tagada vahendite kasutamise sihtotstarbelisus ja jätkusuutlikkuse suurendamine.

Taotleja peab taotluse esitamise hetkeks olema tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat. Seda tõendavad taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded.

Taotleja müügitulu mõlemal kahel taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal peab olema olnud vähemalt 40 000 eurot. Müügituluks loetakse toodete, kaupade ja teenuste eest saadud tulu, mis ei sisalda käibemaksu. Müügitulu ei sisalda põhivara müügist saadud tulu ega muud tulu nagu kasumit valuutakursi muutustest, saadud annetusi, finants- ega erakorralist tulu, riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest või EL-i institutsioonidelt saadud toetusi, tegevuskulude sihtfinantseerimist jne.

Taotleja majandusaasta keskmine täistööajale taandatud töötajate arv mõõdetuna aasta tööühikutes (edaspidi *töötajate arv*) peab taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlemal kahel majandusaastal olema vähemalt 1,00.

Taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlema kahe majandusaasta jooksul peab olema aastaringselt täidetud vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja ametikoht, mida tõendavad taotleja poolt makstud töötasu ja tööjõuga seotud maksud. On põhjendatud, kui inimesed ettevõttes vahetuvad. Näiteks, kui kõrghooajal on palju töötajaid palgal, kuid madalhooajal vähe. Samuti on põhjendatud, kui ühel aastal on täidetud üks töökoht ja teisel aastal teine töökoht. Oluline on see, et igal kuul on vähemalt üks töötaja töölepingu alusel töötanud.

Nimetatud nõuded tulenevad vajadusest seada fookus sellisele ettevõtjate sihtrühmale, kes on senise majandustegevuse põhjal suurema tõenäosusega jätkusuutlikud ja võimelised looma juurde uusi konkurentsivõimelisi töökohti maapiirkonda. Vähemalt kaheaastane tegevusajalugu näitab, millise ärimudeli on ettevõtja valinud ja kuivõrd stabiilne on äritegevusest saadav rahavoog. Vähemalt ühe töölepingu alusel töötava töötaja olemasolu näitab ettevõtja valmisolekut ja tema ärimudeli sobivust töökohtade loomiseks. Vähemalt 40 000 euro suurune aastane müügitulu (keskmiselt 3300 eurot kuus) on enamuses majandustegevuse valdkondades vähemalt ühe palgalise töötajaga ettevõtja jätkusuutlikuks tegutsemiseks minimaalselt vajalik.

Taotleja tegevusala ei ole jooksva majandusaasta ja taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul hasartmängude korraldamine (EMTAKi jagu R, alajagu 92), finants- ja kindlustustegevus (EMTAKi jagu K), kinnisvaraalne tegevus (EMTAKi jagu L) ega juriidilised toimingud ja nõustamine (EMTAKi jagu M, alajagu 69 ja 70). Hasartmängude ja kihlvedude korraldamise tegevusvaldkond on välistatud eetilistel kaalutlustel. Finants- ja kindlustustegevuse, kinnisvaraalse tegevuse ja juriidiliste toimingute valdkonnad on selles toetuses välistatud põhjusel, nendes valdkondades on turutõrge võrreldes teiste valdkondadega suhteliselt väiksem, mistõttu on põhjendatud toetada uute töökohtade loomiseks tehtavaid investeeringuid ettevõtlusvaldkondades, kus investeeringute tegemine on suurem väljakutse.

Taotleja poolt esitatud info peab veenma, et taotleja püsiv ja kestav majandustegevuse koht taotluses näidatud majandustegevusega seoses asub maapiirkonnas ja taotluses kirjas olevad uued loodavad töökohad saavad samuti asuma taotleja püsivas tegevuskohas maapiirkonnas.

Eelnõu § 10 sätestab, kuidas toimub taotluste esitamine, taotluste vastuvõtu alustamine ja taotluste vastuvõtu peatamine.

Toetuse saamiseks tuleb esitada taotlus ja kõik muud määruse alusel nõutud dokumendid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna (edaspidi *e-PRIA*) kaudu.

Ühe taotleja kohta saab olla menetluses ainult üks taotlus korraga. See tähendab, et taotleja saab esitada uue taotluse alles pärast seda, kui selle toetuse raames taotleja poolt eelnevalt esitatud taotluse kohta on PRIA otsuse ära teinud. See tingimus on seotud vajadusega vältida olukorda, kus üks taotleja esitab igaks juhuks suurema hulga taotlusi toetuse saamiseks erinevate investeeringute tegemiseks, broneerides sellega mõneks ajaks olulise osa toetuse eelarvest ja tuues kaasa põhjendamatu ressursikulu nende taotluste menetlemise seoses.

Taotluste vastuvõtmise alustamisest teatab PRIA väljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel. Taotlusi saab esitada jooksvalt. Varasemate perioodide praktika näitab, et taotluste jooksval esitamisel on mitmeid eeliseid võrreldes taotlusvoorudega ning see on taotlejatele positiivse mõjuga. Jooksva taotlemise puhul on taotlejal võimalik esitada taotlus sel ajahetkel, kui tal on võimalik ja põhjendatud. Jooksva taotlemise puhul puudub taotlejal ajaline surve taotlus igal juhul konkreetseks kuupäevaks ära esitada, mistõttu võimaldab see taotlejal oma plaanid vajaliku põhjalikkusega läbi mõelda ja ette valmistada. Voorulise taotlemisega toetusmeetmete puhul on tulnud ette olukordi, kus taotleja on saanud teadlikuks mõne olulise dokumendi olemasolu vajadusest alles taotluse esitamise ajal, mil aega vajaliku tõendi saamiseks või notari juures lepingu vormistamiseks enam ei olnud jäänud. Jooksva taotlemise puhul on taotlejal võimalik kõik vajalikud toimingud teha ära enne taotluse esitamist. Voorulise taotlemise puhul laekub ühel ajahetkel korraga väga suur hulk taotlusi, mis toob kaasa suure ressursivajaduse taotluste menetlemisel ja taotlejate jaoks suhteliselt pikad menetlustähtajad. Jooksva taotlemise puhul hajub taotluste laekumine suhteliselt ühtlaselt aasta lõikes, mis võimaldab taotlused menetleda väiksema ressursikulu ja lühema ajaga.

PRIA peatab asjaomasel kalendriaastal taotluste vastuvõtmise, kui PRIA-le esitatud taotlustega taotletav rahaline summa ületab toetuse andmiseks ettenähtud eelarve. Optimaalne on peatada taotluste vastuvõtmine nt siis, kui juba rahuldatud taotlustega kaetud summa ja menetluses olevate taotlustega kaetud summa ületab toetuse andmiseks ettenähtud eelarve, samuti siis kui peatamise hetkel alles olevad eelarvelised vahendid saavad täies mahus toetusteks ära kasutatud ja eelarveliste vahendite lõppemise järel jääks toetusest ilma võimalikult vähe selleks ajaks esitatud taotlusi. Taotluste vastuvõtmise peatamisest või taasavamisest teatab PRIA vähemalt väljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.

Eelnõu § 11 käsitleb nõudeid taotlusele.

Lõikes 1 on nimetatud info, mis kindlasti peab taotluses sisalduma.

Taotlus peab sisaldama infot taotleja kohta, nagu ettevõtja ärinimi ja äriregistri kood, ettevõtja põhitegevusala vastavalt EMTAK klassifikaatorile.

Taotlus peab sisaldama teavet selle kohta, kas taotleja on autonoomne, partner- või seotud ettevõtja, ning teavet kontserni liikmete ja tema üle lepingu või muul alusel valitsevat mõju omava ettevõtja kohta.

Taotlusel peab olema välja toodud info projekti kohta nagu projekti nimetus ja lühikirjeldus, projekti eesmärk ja oodatav tulemus, projekti elluviimise algus- ja lõpptähtpäev, taotleja püsiv tegevuskoht, kus projekt ellu viiakse ning projekti tegevusvaldkond vastavalt EMTAK klassifikaatorile.

Kui projekt soovitakse ellu viia etappide kaupa, siis tuleb taotlusel ära näidata iga etapi sisu, maksumus, elluviimise tähtaeg ja oodatav tulemus. Projekt on võimalik jagada kuni neljaks etapiks. Ehitise ehitamist etappideks jagada ei tohi. Näiteks autoremondi töökoja puhul on võimalik projekt jagada sellisteks etappideks: 1) töökoja hoone ehitamine, mille oodatav tulemus on ehitise valmimine etapi lõpuks ja ehitise kasutusele võtmine töökojana hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks; 2) tõstukite soetamine, mille oodatav tulemus on, et tõstukid on etapi lõpuks soetatud ja paigaldatud ning hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks kasutusele võetud teenuse osutamiseks; 3) diagnostikaseadmete ja rehvivahetuspingi soetamine viimases etapis, mille oodatav tulemus on soetatud seadmete kasutusele võtmine ning vähemalt ühe uue autoremondilukksepa töökoha loomine ja töölepingu sõlmimine antud töökohale võetud töötajaga.

Vajalik on taotluses ära näidata projekti raames loodavate uute töökohtade kirjeldused, ametinimetused ja kavandatavad brutotöötasud.

Taotlusel peab olema ära näidatud ettevõtja keskmine täistööajale taandatud töötajate arv taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahel majandusaastal ja info selle kohta, kas vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja ametikoht oli taotlemise aastale vahetult eelnenud kahe viimase majandusaasta jooksul aastaringselt täidetud, kui need andmed ei ole avalikest registritest kättesaadavad.

Taotlusel tuleb ära näidata projekti kogumaksumus ja toetuseks taotletav summa ning info omafinantseeringu eest tasumiseks vajalike vahendite olemasolu kohta.

Taotlus peab sisaldama loetelu projekti raames planeeritud tegevustest koos eeldatavate tähtaegadega ja eelarveprojekti, mis sisaldab loetelu toetuse abil tehtavatest kuludest.

Taotluse rahuldamise üheks eelduseks on, et projekt peab olema seotud vähemalt ühe § 4 lõikes 3 sätestatud prioriteediga. Seega peab taotlusest selguma, kas ja kuidas on projekt suunatud mõnele nimetatud prioriteetidest, mis on:

- 1) taotleja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmine või
- 2) infotehnoloogia lahenduste kasutuselevõtmine taotleja poolt või
- 3) taotleja ressursitõhususe parandamine.

Kui projekti raames plaanitakse soetada seadmed taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmiseks, siis tuleb taotlusel ära näidata projekti raames soetatavate taastuvenergia tootmise seadmete summaarne nimivõimsus (kW). Taastuvad energiaallikad on elektrituruseaduse § 57 lõike 1 kohaselt vesi, tuul, päike, laine, tõus-mõõn, maasoojus, prügilagaas, heitvee puhastamisel eralduv gaas, biogaas ja biomass.

Lõige 2 kirjeldab, millised dokumendid ja lisamaterjalid on vajalik koos taotlusega esitada.

Taotlusele on vaja lisada eelarveprojekti esitatud kulude suuruse aluseks olev teave ja hinnapakkumused. Ehitise ehitamise maksumuse aluseks olevad hinnapakkumused tuleb esitada PRIA poolt ette antud vormil.

Kui viimase majandusaasta bilanss ja kasumiaruanne ei ole äriregistrist kättesaadavad, tuleb ka need taotlusele lisada. Samuti tuleb taotlusele lisada ka jooksva majandusaasta bilanss ja kasumiaruanne taotluse esitamisele eelneva kvartali lõpu seisuga, mis on vajalik kui majandusaasta lõpust on möödunud üle kolme kuu.

Taotlusele tuleb lisada ka lühike kokkuvõte äriplaanist ettevõtte järgneva nelja aasta kohta. Ei pea esitama kõikehõlmavat äriplaani, vaid piisab lühikesest kirjeldusest, millised on ettevõtja plaanid oma äri arendamisega seoses. Plaanide kirjelduse juures tuleks esitada ka teave selle kohta, kas ja millised tegevusload või litsentsid on vajalikud projekti elluviimisega seoses. Samuti tuleb esitada finantsproгноosid viieks aastaks alates taotluse esitamise aastast. Finantsproгноoside tarvis töötab PRIA välja vastavad finantsproгноoside põhjad, mis saavad olema kättesaadavad PRIA veebilehel.

Taotlusest peab olema leitav projektiga seotud juhtide ja spetsialistide kompetentside kirjeldus, sealjuures info varasema ettevõtete juhtimise kogemuse kohta.

Oluline on esitada projekti raames tehtava investeeringu tasuvusaeg aastates ja arvutuskäik koos selgitusega, kuidas sellisele tulemusele jõuti. Kuivõrd projektid on eripalgelised, siis ei anta määruse tasandil ette ühetaolist arvutusmetoodikat, vaid taotlejal on võimalik sõltuvalt projekti iseloomust teha arvutus asjakohast lähenemist kasutades, kuid arvutus peab olema arusaadav ja loogiline.

Kui projekti raames soovitakse investeerida uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmisesse, siis tuleb esitada arvutus selle kohta, kui suur on uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse rakendamisest tulenev majanduslik mõju (efekt, kasu) ettevõttele mõõdetuna eurodes. Kui projekti raames planeeritakse parandada ettevõtja ressursitõhusust, tuleb taotlusele lisada ressursitõhususe paranemise arvutus, mis näitab tulemust mõõdetuna eurodes. Kuna projektid on eripalgelised, siis ei anta ka siin ette ühetaolist arvutusmetoodikat, vaid taotlejal on võimalik sõltuvalt projekti iseloomust teha arvutus asjakohast lähenemist kasutades.

Ehitamise puhul on vajalik taotlusele lisada vähemalt põhiprojekti staadiumis ehitusprojekt või ehitusteatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt, mille alusel on leitud ehitise maksumus eelarveprojektis. Ehitusprojekti staadiumiteks on majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015. a määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ § 5 lõike 1 kohaselt eelprojekt, põhiprojekt ja tööprojekt. Jooksva taotlemise puhul on taotlejal võimalik esitada taotlus siis, kui kõik vajalikud ettevalmistustööd on tehtud, sh koostatud vähemalt ehitise põhiprojekt. Nõue on kehtestatud selleks, et luua paremad eeldused ehitise valmimiseks ja kasutusloa saamiseks projekti elluviimiseks ette nähtud kahe aasta jooksul.

Kui soetatav seade paigaldatakse ehitisse, mis ei ole taotleja omandis, siis tuleb esitada nt hoonestusõiguse-, kasutusvalduse-, üüri- või rendileping.

Kui soetatav seade saab asuma kaasomandis olevas ehitises või kui ehitisealune maa on kaasomandis, siis on vaja esitada kaasomaniku kirjalik nõusolek soetatava seadme kasutamise kohta kaasomandis olevas ehitises või kaasomaniku kirjalik nõusolek ehitise ehitamiseks kaasomandis olevale maale.

Eelnõu § 12 sätestab taotluse, taotleja ja toetatava tegevuse nõuetele vastavuse kontrolli.

Eelnõu § 13 sätestab taotluste hindamise.

Taotluste hindamiseks ja taotluste hindamiskriteeriumi miinimumnõudele vastavuse kohta ettepaneku saamiseks moodustab PRIA hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad muu hulgas majandusvaldkonna teadmiste ja kogemustega liikmed. Hindamiskomisjon hindab taotlusi lõigetes 3–6 sätestatud hindamiskriteeriumite alusel, andes igale hindamiskriteeriumile hinde vahemikus 0,00–4,00, kus kõrgeim hinne on neli ja madalaim null. Hindamiskriteeriumite

hinded antakse täpsusega kaks kohta peale koma. Arvestades, et selles toetuses võib esitada taotlusi PRIA-le jooksvalt, siis taotluste paremusjäjestust ei moodustata. Taotluse hindamisel kujundab hindamiskomisjon seisukoha hindamiskriteeriumite hinnete osas kõiki asjaolusid koostoimes kaaludes. Hindamiskomisjon teeb positiivse hinnangu saanud taotluse osas PRIA-le ettepaneku taotluse rahuldamiseks, osaliseks rahuldamiseks või tingimusega rahuldamiseks ning negatiivse hinnangu saanud taotluse osas ettepaneku taotluse rahuldamata jätmiseks. Hindamiskomisjonil on kohustus põhjendada taotluse hindamisel lõigetes 3–6 sätestatud igale hindamiskriteeriumile antud hinnet. PRIA koostab hindamiskomisjoni töökorralduse kohta tööjuhendi ning avalikustab selle oma veebilehel.

Hindamiskriteeriumid ja nende osakaalud koondhindest on järgmised:

- 1) projekti mõju toetuse eesmärkide saavutamisse, mille osakaal koondhindest on 25%;
- 2) projekti põhjendus ja realistlikkus, mille osakaal koondhindest on 35%;
- 3) taotleja suutlikkus projekt tulemuslikult ellu viia, mille osakaal koondhindest on 20%;
- 4) projekti seos regionaalselt tasakaalustatud arenguga ning taotleja jaoks uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmine või taotleja ressursitõhususe parandamine, mille osakaal koondhindest on 20%.

Lõikes 3 sätestatud esimese hindamiskriteeriumi – projekti mõju toetuse eesmärkide saavutamisse – puhul hinnatakse taotleja kestliku arengu võimekust ja uute töökohtade palgataset maapiirkonnas. Esimese hindamiskriteeriumi eest hinde andmisel lähtutakse kahe alamkriteeriumi kaalutud keskmisest hindest.

- Esimese alamkriteeriumi puhul hinnatakse taotleja kestliku arengu võimekust, mille puhul võetakse aluseks taotleja müügitulu suuruse, kasumi, puhasrentaabluse, töötaja kohta loodava lisandväärtuse ja töökohtade arvu prognoositavaid muutusi aastate kaupa – võttes aluseks perioodi alates taotluse esitamise aastale eelnev majandusaasta kuni taotluse esitamise aastale järgnev kolmas majandusaasta. Nimetatud näitajad võimaldavad hinnata taotleja konkurentsivõime kasvu, mil määral aitab projekt suurendada taotleja võimet teenida kasumit kasvatades seejuures müügitulu, suurendades töötajate sissetulekuid ning tagades taotleja jätkusuutliku arengu. Kasumi puhul hinnatakse taotleja võimet teenida kasumit kestlikult.

- Teise alamkriteeriumi puhul hinnatakse, kui võrd aitab projekti raames loodavate uute töökohtade palgatase kaasa sissetulekute kasvule asjaomases maapiirkonnas, lähtudes taotluse esitamisele eelnenud perioodi kohta Statistikaameti avaldatud maakonna keskmisest palgatasemest ning hiljemalt projekti kaheaastase perioodi lõpuks tööle võetava töötaja prognoositavast palgatasemest.

Lõikes 4 sätestatud teise hindamiskriteeriumi – projekti põhjendus ja realistlikkus – puhul hinnatakse projekti otstarbekust, majanduslikku põhjendatust ja elluviimise realistlikkust. Teise hindamiskriteeriumi hinde kujundamisel lähtutakse nelja alamkriteeriumi kaalutud keskmisest hindest.

- Esimese alamkriteeriumi puhul hinnatakse äriplaani ja finantsprognoosi realistlikkust taotluse esitamise majandusaastal ja sellele järgneval kolmel majandusaastal. Kuivõrd on äriplaanis ja finantsprognoosis kulud ja tulud põhjendatud, nt müügitulu suurus ning kuivõrd veenev on taotleja selgitus selle kohta, kuidas prognoositav müügitulu suurus saavutatakse. Kuivõrd realistlikult on prognoositud tegevuskulud, sh palgakulu, kuivõrd on omavahel kooskõlas kavandatav palgatase võrreldes antud töö puhul tööjõuturul üldjuhul pakutava palgatasemega, kuivõrd ebatõenäoline on makseraskuste tekkimine finantsprognooside põhjal ning kuivõrd toetavad finantsprognoose taotleja põhjendused oma plaanide kohta. Võetakse arvesse, kuivõrd on juhtkonnal olemas äri arendamise plaan, mis võimaldab eeldada müügitulu jätkuvat kasvu peale projekti elluviimist.

- Teise alamkriteeriumi puhul hinnatakse kavandatavate tegevuste asjakohasust, kuivõrd

aitavad need tegevused kaasa uue töökoha loomisele, mis omakorda aitab kaasa toetuse eesmärgi saavutamisele ning projekti oodatavate tulemuste täitmisele, sh taotleja konkurentsivõime kasvule, ning kuivõrd on eelarveprojektis esitatud kulud kooskõlas reaalse turuhindadega.

- Kolmanda alamkriteeriumi puhul hinnatakse plaanide teostatavust, kuivõrd asjakohaselt on tegevused planeeritud ja kuivõrd realistlik on projekti tähtaegne elluviimine vastavalt ajakavale. Hinnatakse, kuivõrd on läbi mõeldud, mis tegevused ja mis ajaks tuleb projekti raames ära teha ja kuivõrd tõenäoline on projekti tervikuna elluviimine tähtaegselt vastavalt ajakavale.

- Neljanda alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti majanduslikku põhjendatust, kuivõrd on taotleja välja selgitanud projekti tasuvuse, kui asjakohane on tehtud tasuvusarvutus ja kui pikk on prognoositav tasuvusaeg. Hindamisel võetakse aluseks taotleja poolt esitatud investeeringu tasuvuse arvutus.

Lõikes 5 sätestatud kolmanda hindamiskriteeriumi – taotleja suutlikkus projekt tulemuslikult ellu viia – hinde kujundamisel lähtutakse kolme alamkriteeriumi kaalutud keskmisest hindest.

- Esimese alamkriteeriumi puhul hinnatakse personali võimekust, kuivõrd aitavad juhi varasem kogemus juhtimisel ja kestlike töökohtade loomisel ning juhtide ja spetsialistide erialased teadmised ja senised töökogemused kaasa projekti elluviimisele. See näitab taotleja suutlikkust saavutada projekti oodatavad tulemused.

- Teise alamkriteeriumi puhul hinnatakse taotleja finantsvõimekust taotluse esitamisele vahetult eelnenud teisest majandusaastast kuni taotluse esitamise aastale järgneva kolmanda majandusaastani. Hinnatakse taotleja majandusaasta aruannete ja esitatud finantsprognoosi põhjal tema müügitulu suurust, puhasrentaablust, maksevõime-, maksevalmiduse- ja võlakordajat ning krediidihinnet ja nende näitajate muutuseid aastate kaupa, ning taotleja võimekust katta projekti elluviimisega seotud kulusid. See näitab taotleja rahalist suutlikkust projekt ellu viia. Hinnatakse, milline on taotleja võimekus katta projekti elluviimisega seotud täiendavad kulud ja vajaduse korral kaasata rahalisi vahendeid.

- Kolmanda alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti elluviimiseks vajalike ressursside olemasolu, kuivõrd aitavad taotleja taristu, tootmisvahendid ja personal kaasa taotleja püsivas tegevuskohas maapiirkonnas projekti oodatavate tulemuste saavutamisele. Hinnatakse, kuivõrd on ettevõtte juhtkond pööranud tähelepanu projekti elluviimiseks vajaliku meeskonna komplekteerimisele ja kaasanud projekti elluviimiseks vajalikke ressursse. Hinde kujundamisel arvestatakse, kuivõrd taotleja taristu, tootmisvahendid ja personal tema püsivas tegevuskohas maapiirkonnas tagavad vajaliku toe projekti raames planeeritud tulemuste saavutamiseks. Hinde kujundamisel võetakse mh arvesse, kuivõrd suures ulatuses on prognoositava müügitulu saavutamiseks vajalik personal ettevõttes olemas ja kuivõrd konkreetne on plaan ning milline on rahaline kate vajaliku personali kaasamiseks.

Lõikes 6 sätestatud neljanda hindamiskriteeriumi – projekti seos regionaalselt tasakaalustatud arenguga ning taotleja konkurentsivõime suurendamine vähemalt ühe eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatud prioriteedi kaudu, s.o taotleja jaoks uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmisega või taotleja ressursitõhususe parandamisega – hinde kujundamisel lähtutakse viie alamkriteeriumi kaalutud keskmisest hindest.

- Esimese alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti mõju tasakaalustatud regionaalsele arengule, kuivõrd aitab projekt kaasa töökohtade loomisele kaugemal suurematest keskustest ning kas projekt viiakse ellu linnas, linnaga piirnevas asustusüksuses või linnaga mittepiirnevas kaugemas asustusüksuses. Eelistatakse projekte, mille puhul ettevõtja püsiv tegevuskoht antud projektiga seoses ja projekti tulemusena loodavad uued töökohad on kaugemal suurtest keskusest. Suureks keskuseks loetakse linna kui asustusüksust. Suure keskuse naabruseks

loetakse linna kui asustusüksusega ühist piiri omavat asustusüksust. Suurest keskusest eemal asuvaks loetakse asustusüksust, mis ei oma ühist piiri linna kui asustusüksusega.

- Teise alamkriteeriumi puhul hinnatakse, kui võrd on projekt seotud „Regionaalse arengu tegevuskavas 2023“⁸ esile tõstetud kahe suurema regionaalse arengu väljakutsetega seotud piirkonnaga, milleks on Ida-Viru maakond ning Kagu-Eestis Valga, Võru ja Põlva maakond. Projektil on seos nimetatud konkreetse piirkonnaga, kui ettevõtja tegevuskoht seoses projektiga ja projekti raames loodavad uued töökohad saavad paiknema vastavas piirkonnas. Samuti hinnatakse, kas ja kui võrd on projekt seotud vähemalt ühe eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatud prioriteediga, s.o taotleja jaoks uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmisega või taotleja ressursitõhususe parandamisega.

- Kolmanda alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti seost taotleja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmisega, kui võrd on tehnoloogia uudne taotleja seisukohast ja kui suur on taotleja esitatud arvutuse põhjal uudse tehnoloogia kasutuselevõtmisest tulenev majanduslik mõju ettevõttele mõõdetuna eurodes. Siin hinnatakse, kui võrd mõjutab soetatava tehnoloogia kasutuselevõtt ettevõtja konkurentsivõimet, kui võrd on tehnoloogia uudne just ettevõtja seisukohast. Võetakse arvesse taotleja poolt esitatud arvutust selle kohta, kui suur on projekti raames soetatava tehnoloogia kasutusele võtmisest tulenev majanduslik efekt või kasu mõõdetuna eurodes. Ettevõtja jaoks uudseks saab tehnoloogiat lugeda juhul, kui see võimaldab teha midagi, mida ta seni teha ei saanud. Nt uue seadme või masina kasutuselevõtmise tulemusel saab ta pakkuda klientide ootustele paremini vastavat toodet või teenust.

- Neljanda alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti seost infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmisega ettevõttes, täpsemalt projekti seost digitaliseerimisega ettevõttes ning kui suur on taotleja esitatud arvutuse põhjal infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmisest tulenev majanduslik mõju ettevõtte majandusnäitajatele mõõdetuna eurodes. Vaadatakse projekti seost digitaliseerimisega ettevõttes, eelkõige arvestades, kui võrd aitab projekti raames tehtav investeering kaasa ettevõtja konkurentsivõime kasvule, sh läbi majandustegevuse efektiivistamise, tootmise või teenuse osutamise kvaliteedi tõstmise ja müügitegevuse tõhustamise. Nt kui võetakse kasutusele tarkvaralahendus, siis hinnatakse, kuidas see aitab kaasa ettevõtte müügitulu kasvule. Arvestatakse taotleja poolt esitatud infot IT-investeeringu mõju kohta ettevõtte majandusnäitajate osas mõõdetuna eurodes.

- Viienda alamkriteeriumi puhul hinnatakse projekti seost taotleja ressursitõhususe parandamisega, kui võrd aitab projekt kaasa keskkonnasäästlike ja kliimanetraalsete eesmärkide saavutamisele ning kui suur on taotleja esitatud arvutuse põhjal ressursitõhususe parandamisest tulenev prognoositav ressursi kokkuhoid ettevõttes mõõdetuna eurodes. Ressursitõhususe parandamise aspekti puhul hinnatakse, kui võrd aitab projekti elluviimine kaasa ettevõttes keskkonnasäästlike ja kliimanetraalsete eesmärkide saavutamisele, nt materjali raiskamise vähendamisele, materjalide taaskasutuse suurenemisele, energia kokkuhoiule jne. Hinnatakse, kui võrd aitab projekti elluviimine kaasa ettevõtja ressursitõhususe parandamisele, võttes seejuures arvesse taotleja poolt esitatud arvutust selle kohta, kui suur on investeeringu tulemusel prognoositav ressursi kokkuhoid mõõdetuna eurodes.

Lõpliku seisukoha hinnete osas kujundab hindamiskomisjon kõiki asjaolusid koosmõjus hinnates. Juhul, kui hindamiskomisjon jõuab seisukohale, et projektil ei ole arvestatavat seost ettevõtja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmisega või digitaliseerimise kasutuselevõtmisega või ettevõttes ressursitõhususe parandamisega konkurentsivõime parandamise eesmärgil, kujuneb neljanda hindamiskriteeriumi hindeks 0,00. Sellisel juhul ei saa hinnangut taotlusele lugeda positiivseks ja PRIA teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

⁸ Kättesaadav <https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/regionaalareng-ja-poliitika/regionaalpoliitika-kujundamine>.

Hindamiskriteeriumite osakaalud on antud protsentides ja seatud selliselt, et kõigi nelja hindamiskriteeriumi osakaalude summa kokku annab väärtuseks 100%. Sellega on tagatud, et kaalutud keskmine koondhinne jääb vahemikku 0,00–4,00.

Eelnõus on sätestatud iga alamkriteeriumi juures, millise osakaalu see moodustab vastava hindamiskriteeriumi hindest. See tähendab, et iga hindamiskriteeriumi hinde saamiseks korrutatakse alamkriteeriumi hinne sellele vastava hindamiskriteeriumi hinde osakaaluga ning saadud korrutised liidetakse olenevalt alamkriteeriumite arvust järgmiselt: hindamiskriteeriumi hinne = (alamkriteeriumi hinne x vastava hindamiskriteeriumi hinde osakaal) + (alamkriteeriumi hinne x vastava hindamiskriteeriumi hinde osakaal).

Nimetatud nelja hindamiskriteeriumi hinnete põhjal leitakse kaalutud keskmise hinde meetodil taotluse koondhinne. Kaalutud keskmise koondhinde saamiseks korrutatakse lõigetes 3–6 nimetatud iga hindamiskriteeriumi hinne sellele vastava hindamiskriteeriumi osakaaluga ning tulemused (korrutised) liidetakse. Saadud kaalutud keskmine koondhinne arvutatakse täpsusega kaks kohta peale koma ilma ümardamata.

Valem koondhinde leidmiseks: taotluse koondhinne = (esimese hindamiskriteeriumi hinne x esimese hindamiskriteeriumi osakaal) + (teise hindamiskriteeriumi hinne x teise hindamiskriteeriumi osakaal) + (kolmanda hindamiskriteeriumi hinne x kolmanda hindamiskriteeriumi osakaal) + (neljanda hindamiskriteeriumi hinne x neljanda hindamiskriteeriumi osakaal).

Hinnang taotlusele loetakse positiivseks, kui on täidetud hindamiskriteeriumite miinimumnõue ehk kõik järgmised tingimused:

- 1) lõigetes 3–6 sätestatud hindamiskriteeriumite kaalutud keskmine koondhinne on vähemalt 2,50;
- 2) lõigetes 3–5 sätestatud kolme esimese hindamiskriteeriumi puhul on neist igaühe hinne vähemalt 2,00;
- 3) lõikes 6 sätestatud neljanda hindamiskriteeriumi hinne on suurem kui 0,00.

Eelnõu § 14 sätestab, kuidas toimub taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Lõigete 1 ja 2 kohaselt rahuldab PRIA kõik nõuetele vastavad ja hindamiskriteeriumite miinimumnõudele vastavad taotlused toetuseks ettenähtud vahendite piires, eelistades ajaliselt varem esitatud taotlusi. See tähendab, et hetkest, kui e-PRIA-s registreeritud taotlustega, mille kohta ei ole tehtud rahuldamise või rahuldamata jätmise otsust, taotletav rahaline summa saab vähemalt võrdseks taotluste rahuldamiseks ette nähtud eelarve vaba jäägiga, hakatakse taotlusi menetlema nende esitamise ajalises järjekorras. Kuni selle hetkeni valitseb olukord, kus kõigile seni laekunud taotlustele jätkuks toetuse määramiseks eelarves raha, kuid sellest hetkest alates ei saa olla saajaprotsendilist kindlust, et kõigi laekunud ja edaspidi laekuvate taotluste rahuldamiseks vahendeid jätkub. Kuna taotlejatel võib tekkida ootus, et kuni selle hetkeni laekunud taotlused, kui nad hindamisel lävendi ületavad, saavad rahastatud, siis tuleb nimetatud hetkest alates hakata tegema taotluste osas otsuseid taotluste esitamise ajalises järjekorras ning broneerida varasemalt esitatud taotluste võimalikuks rahuldamiseks vajaminev summa.

Lõike 3 kohaselt on selle toetuse puhul PRIA-l võimalus sellise taotleja puhul, kellel ei ole taotluse esitamisel ehitusseadustiku kohaselt nõutavat ehitusluba või ehitusteatist, rahuldada taotlus tingimusel, et taotleja esitab ehitusloa või ehitusteatise taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtaja jooksul, milles on arvestatud nimetatud dokumentide saamisele kuluvat aega. Näiteks olenevalt projektist võib mõnel juhul ehitusloa saamisele kuluda palju kauem aega ning seda tuleb tähtaja määramisel arvestada. Selline lähenemine võimaldab vältida taotlejate liigset

koormamist menetluse alguses, sest praktikas on levinud, et taotlema tulles ei ole taotlejal veel ehitusluba või ehitusteatist.

Lõiked 4 ja 5 sätestavad taotluse osalise või vähendatud mahus rahuldamise võimalused.

PRIA saab teha taotluse osalise rahuldamise otsuse, kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, vähendades toetuse summat mitteabikõlblike kulude võrra.

Samuti kui nõuetekohase taotluse rahuldamiseks vajalik summa ületab toetuseks ettenähtud vahendeid, saab PRIA vähendada summat ulatuses, mis on vajalik selle taotluse rahuldamiseks. Seda saab teha ainult taotleja nõusolekul ning tingimusel, et projekt viiakse ellu ja oodatavad tulemused saavutatakse. Kui taotleja ei ole nõus toetuse vähendamisega, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Lõigete 6 ja 7 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui taotlus ei vasta nõuetele. ELÜPS § 28 lõike 3 kohaselt tehakse lisaks ELi õigusaktides sätestatud alustele maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest: 1) taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse andmise ja kasutamise nõuetele, kui ELi õigusaktidest ei tulene teisiti; 2) taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist; 3) taotlust ei rahuldata ELÜPS § 28 lõike 1, 2, 6, 7 või 8 kohaselt; 4) taotluses või taotluse menetluse käigus on teadlikult esitatud valeandmeid. PRIA teeb taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise, kõrvaltingimusega rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 70 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise päevast. Tavapärasest mõnevõrra pikem menetlustähtaeg on põhjendatud eelkõige seetõttu, et selles toetuses kasutatakse kulude mõistlikkuse hindamisel esmakordselt eelarveprojekti, mis tähendab, et PRIA peab igale taotlejale üksikjuhtumipõhiselt määrama eelarveprojekti alusel toetuse, mis makstakse kindlasummalise maksena. Kui taotluse menetlemise käigus avastatakse taotluses kõrvaldatavaid puudusi, ilmseid ebatäpsusi või kui tekib küsimusi, mis vajavad selgitusi, määrab PRIA taotlejale puuduste kõrvaldamiseks või küsimustele vastamiseks mõistliku tähtaja. Kui puudus kõrvaldatakse määratud tähtajaks, loetakse taotlus tähtaegsena esitatuks. Kui puudust ei kõrvaldata tähtajaks, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata.

Eelnõu § 15 sätestab projekti elluviimise ja kestuse nõuded.

Lõike 1 kohaselt viib toetuse saaja projekti ellu, sh täidab toetatava tegevuse eesmärgi ja saavutab taotluse rahuldamise otsuses sätestatud projekti oodatavad tulemused, ning võtab toetuse abil soetatud või ehitatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juunil 2029.

Toetuse saaja võib taotleda projekti elluviimise tähtaja pikendamist ELÜPS § 29 lõigete 1 ja 2 alusel. PRIA võib taotluse rahuldamise otsust toetuse saaja algatusel muuta ja määrata täiendava tähtaja projekti elluviimiseks üksnes põhjendatud juhul ning tingimusel, et algselt kavandatud tegevus viiakse täies ulatuses ellu, saavutatakse toetuse andmise eesmärgid ja toetuse summa ei suurene. Põhjendatud juhuna käsitatakse asjaolu, mida ei olnud võimalik toetuse taotlemisel ette näha. PRIA-l õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muudatus seab kahtluse alla oodatavate tulemuste saavutamise või projekti lõpule viimise olulises ulatuses.

Lõigete 2 ja 3 kohaselt tohib projekti mitmes etapis elluviimise korral seda jaotada kõige rohkem kuni neljaks eraldiseisvaks etapiks. Toetuse saaja ei tohi ehitise ehitamist projekti

raames etappideks jagada. Projekti etappideks jagamine on võimalik vaid juhul, kui etappide näol on tegemist tegevuste iseseisvate tervikutena, mille puhul on võimalik tuvastada millegi valmimine, nii et seda on võimalik kasutusele võtta. Lähtudes PRIA-ga eelnevalt kokku lepitud eelarveprojektil põhineva kindlasummalise makse metoodikast, toetuse saaja vajadusest rahavooge optimaalselt juhtida ja maaelu arengu investeringutoetuste raames toetatud projektide senisest praktikast on asjakohane võimaldada projekt jagada vajaduse korral kuni neljaks etapiks. Ehitise ehitamist tuleb käsitleda vaid ühe etapina, kuna etapi saab lõppenuks lugeda ainult sel juhul, kui ehitis on terviklikult valminud ja teda on võimalik sihipäraselt kasutusele võtta.

Lõike 4 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada soetatud või ehitatud vara ja kasutada seda sihipäraselt vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest (edaspidi koos *sihipärase kasutamise periood*). Ehitustegevuse korral peab ehitis olema kasutusvalmis ja selle kohta peab olema kasutusluba või kasutusteatis, kui see on ehitusseadustiku kohaselt nõutud, ning ehitis peab olema projekti eesmärkidega seotult kasutusel veel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Toetuse abil ehitatud või soetatud vara mittesihipärase kasutamise korral peab toetuse saaja PRIA nõudmisel saadud toetusraha tagasi maksma ELÜPS §-de 123–126 alustel ja korras.

Eelnõu § 16 sätestab toetuse saaja kohustused.

Lõike 1 kohaselt peab toetuse saaja sihipärase kasutamise perioodi lõpuni võimaldama teostada auditit, järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole, sh võimaldama viibida toetuse saaja kinnisasjal ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja vara kohapeal; teavitama PRIA-t projektiga seotud andmete muutumisest või projekti elluviimist takistavast asjaolust, näiteks pankrotimenetlusest, likvideerimismenetlusest, tegevusega seotud vara üleandmisest teisele isikule või asutusele; näitama avalikkusele, et tegemist on EAFRD toetuse abil elluviidava tegevusega, kasutades selleks ettenähtud sümboolikat komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129⁹ sätestatud nõuete kohasel – minimaalselt on seda võimalik teha toetuse saaja ametlikul veebisaidil, kui selline veebisait on olemas, samuti sotsiaalmeediakanalites. Seal tuleb anda toetust saanud tegevuse lühikirjeldus koos tegevuse eesmärkide ja tulemustega ja tõsta esile EL-ilt saadavat rahalist toetust. Juhul, kui tegevuse avaliku sektori toetuse kogusumma ületab 50 000 eurot projekti kohta, tuleb toetust saanud tegevusele lisada toetusega seotud teavet sisaldav selgitav tahvel või samaväärne elektrooniline kuva, millel tõstetakse esile EL-ilt saadavat rahalist toetust ja kujutatakse ka EL-i embleemi. Embleemi nõuded on sätestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/129 II lisas.

Lõike 2 kohaselt esitab toetuse saaja seiret või hindamist tegeva isiku või asutuse nõudmisel toetuse kasutamise seotud seireks ja hindamiseks vajalikud andmed. Näiteks võidakse vajada hindamiseks või seireks infot toetatud projekti raames loodud töökohtade, soetatud materiaalse vara või ehitatud ehitiste, taastuenergia toomiseks kasutusele võetud seadmete ja taastuenergia toodangu, konkurentsivõime kasvu iseloomustavate näitajate kohta.

Lõike 3 kohaselt peab toetuse saaja kuni PRIA poolt viimase toetusosa maksmiseni vastama järgmistele nõuetele:

– tema riikliku maksu võlg ilma intressita on väiksem kui 100 eurot või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;

⁹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/129, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 kohaseid õliseemnete, puuvilla ja veinivalmistamise kõrvalsaadustega seotud sekkumisviise ning liidu toetuse ja ÜPP strateegiakavadega seotud teavitamis-, avalikustamis- ja nähtavusnõudeid käsitlevad normid (ELT L 20, 31.01.2022, lk 197–205).

- tal ei ole kehtivat karistust karistusseadustiku §-s 491, 209, 2091, 210, 296, 298, 2981, 372, 373 või 384 sätestatud süüteo toimepanemise eest;
- ta ei saa sama kulu hüvitamiseks toetust riigieelarvelistest, ELi või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi.

Lõike 4 kohaselt peab toetuse saaja vastama kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni järgmistele nõuetele:

- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti ega algatatud sundlõpetamist ega tal ei ole kehtivat äriregistrist kustutamise hoiatust.

Nimetatud lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuded annavad kindluse, et toetuse saaja on jätkusuutlik ettevõtja ning et ta jätkab projekti elluviimist vähemalt kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.

Lõige 5 sätestab, et toetuse saaja peab projekti elluviimise perioodil (eelnõu § 15 lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul), kuid mitte hiljem kui viimase maksetaotluse esitamise ajaks, looma vähemalt ühe uue täistööajaga töökoha projektiga seotud püsivasse tegevuskohta maapiirkonnas ja sõlmima töölepingu antud töökohale võetud töötajaga. Selle tingimuse täitmata jätmisel jätab PRIA toetuse välja maksmata ning toetuse saajal tuleb varasemate etappide eest saadud toetus PRIA-le tagasi maksta.

Lõige 6 täpsustab, et toetuse saaja täistööajale taandatud aasta keskmine töötajate arv peab projekti lõppemisele järgnevatks majandusaastaks kasvama taotluse esitamisele eelneva majandusaastaga võrreldes vähemalt ühe ühiku võrra. Toetuse oodatavaks tulemuseks on vähemalt ühe uue töökoha loomine toetuse saaja poolt. Paljude ettevõtlusvaldkondade puhul, eelkõige turismi sektoris, on töötajate arv hooajalise iseloomuga. Selleks, et vältida töökohtade arvu suurenemise näitaja sõltuvust hooajalisusest, peab uue töökoha loomist näitama ka aasta keskmine täistööajale taandatud töötajate arvu kasv.

Lõike 7 kohaselt peavad toetuse saajal olema täidetud toetuse abil soetatud või ehitatud vara sihipäraseks kasutamiseks vajalikud eeldused. Näiteks peab hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks olema ehitise kasutusluba või ehitise kasusteatist ehitisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt. Ehitise kasutusloa või kasusteatistega tõendatakse, et valminud ehitise vastab ehitise kohta ettenähtud nõuetele ja seda võib kasutada vastavalt kavandatud kasutamise otstarbele. Samuti peab toetuse saajal olema hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks tegevusluba, kui toetuse saaja on saanud toetust sellise tegevuse elluviimiseks, mis nõuab enne konkreetset tegevusalal majandustegevuse alustamist tegevusloa olemasolu või esitatud majandustegevusteade. Sellega tagatakse, et toetusega seotud investeeringuobjekti on võimalik sihipäraselt kasutama hakata. Seda, kas konkreetset tegevusalal on nõutav tegevusluba või piisab majandustegevusteate esitamisest, saab vaadata majandustegevuse registrist¹⁰.

Eelnõu § 17 sätestab nõuded maksetaotlusele.

Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja toetuse maksmiseks maksetaotluse PRIA-le alles peale seda, kui projekt või selle etapp on täielikult ellu viidud eeldusel, et olenevalt toetatavast tegevusest on täidetud järgmised tingimused:

- 1) töö on tehtud või teenus on osutatud ja vastu võetud;

¹⁰ Kättesaadav <https://mtr.ttja.ee/infoleht/22>.

- 2) vara on soetatud ja oma valdusesse või omandisse saadud ja on vähemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks sihipäraselt kasutusse võetud;
- 3) projekti või selle etapi eesmärk on täidetud ja oodatav tulemus on saavutatud, sh hiljemalt viimase etapi maksetaotluse esitamise ajaks on toetuse saaja loonud vähemalt ühe uue täistööajaga töökoha projekti asukohta maapiirkonnas ja sõlminud nimetatud töökohale võetud töötajaga töölepingu.

Punktides 1 ja 2 sätestatud tingimused peavad olema täidetud sõltuvalt konkreetse tegevuse iseloomust, näiteks ehitise ehitamise korral ei ole tegu vara soetamisega ning sel juhul ei ole asjakohased punktis 2 sätestatud tingimused. Igal juhul peab aga täidetud olema punktis 3 sätestatud nõue, mille kohaselt on projekti eesmärk täidetud ja tulemus saavutatud ning hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks on projekti elluviimise tulemusel loodud vähemalt üks uus täistööajaga töökoht.

Maksetaotlus tuleb esitada kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juunil 2029.

Lõikes 2 on loetletud andmed, mis peavad maksetaotlusel vähemalt sätestatud olema. Siinkohal on toetuse saajal eriti oluline esitada teave ja asjakohased dokumendid, mis tõendavad taotluse rahuldamise otsuses sätestatud eesmärgi täitmist ja tulemuse saavutamist. Selleks võivad olla näiteks ajatempliga geopositioneeritud fotod sihipäraselt kasutusse võetud toetuse abil soetatud varast, koopia loodud töökohale võetud töötajaga sõlmitud töölepingust jne. PRIA-l on õigus kindluse saavutamiseks küsida täiendavaid dokumente taotluse rahuldamise otsuses fikseeritud oodatavate tulemuste saavutamise tõenduseks.

Eelnõu §-d 18 ja 19 sätestavad, kuidas toimub toetuse maksmine.

Toetus makstakse kindlasummalise maksena vastavalt PRIA-ga eelnevalt kokku lepitud eelarveprojekti alusel pärast taotluse rahuldamise otsuses sätestatud oodatavate tulemuste täielikku saavutamist ja tõendamist taotluse rahuldamise otsuses sätestatud viisil. Seega on toetuse maksmise peamiseks eelduseks taotluse rahuldamise otsuses välja toodud oodatavate tulemuste täielik saavutamine ja tõendamine PRIA-le. Tõendamise osa on kirjeldatud eelnõu § 17 lõikes 2, mille kohaselt on toetuse saajal eriti oluline esitada teave taotluse rahuldamise otsuses sätestatud eesmärgi täitmise ja tulemuse saavutamise ning seda tõendavate dokumentide kohta. Taotluse rahuldamise otsuses välja toodud oodatavate tulemuste osalisel saavutamisel jääb toetus välja maksmata. Näiteks ehitise ehitamisega seotud projekti korral on toetuse maksmise üheks eelduseks ehitise kasutusloa olemasolu, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt. Seega peab toetuse abil ehitatud ehitise olema viimase maksetaotluse esitamise ajaks toetuse saaja poolt sihipärasesse kasutusse võetud. Näiteks kui toetust taotleti autoremondi töökoja hoone laiendamiseks, siis toetus makstakse välja peale ehitustööde lõpetamist ja laiendatud osa kasutusele võtmist teenuse osutamiseks. Kui toetust taotleti tootmisruumide ehitamiseks, siis makstakse toetus välja peale ehitustööde lõpetamist ja ruumide kasutusele võtmist tootmiseks.

Toetuse maksmine kindlasummalise maksena võib toimuda taotluse rahuldamise otsuses kirjeldatud projekti etappide kaupa, kui vastava etapi osas taotluse rahuldamise otsuses sätestatud oodatav tulemus on täielikult saavutatud, kuid tingimusel, et hiljemalt viimase etapi makse toimumise ajaks on toetuse saaja loonud projektiga seotud püsivas tegevuskohas maapiirkonnas vähemalt ühe täiendava uue täistööajaga töökoha ning sõlminud töölepingu antud kohale võetud töötajaga. Selle tingimuse täitmata jätmisel jääb toetus välja maksmata ja toetuse saajal tuleb ka varasemate etappide eest juba saadud toetus PRIA-le tagasi maksta. Oluline on tagada, et toetuse saaja oleks teadlik sellest tingimusest ja selle tingimuse täitmata

jätmisega kaasnevatest tagajärgedest. Samas Euroopa Komisjoni selgituste kohaselt peab vaatama iga projekti eraldi. Näiteks kui kavandatud tulemust, milleks on ühe töökoha loomine, ei saavutata, tuleb küll kogu projektile makstud toetus tagasi nõuda, aga kui projektis tuleb saavutada mitu tulemust, see tähendab elemendid, millest igaüks võib iseenesest olla tulemus, on proportsionaalne toetuse vähendamine või tagasinõudmine võimalik, kui projekti olemus ja eesmärgid seda võimaldavad. Seega sõltub toetuse vähendamine või tagasinõudmine asjaoludest ning seda hinnatakse iga projekti puhul eraldi. Seega ELÜPS § 13 lõike 3 kohaselt, kui enne toetuse maksmist tehakse kindlaks, et taotleja rikub tegevuse elluviimise nõudeid või ei täida muid toetuse saaja kohustusi, võib PRIA vähendada makstavat toetust või keelduda toetuse maksmisest, arvestades rikkumise raskust, ulatust, püsivust ja korduvust. Kuna tegevuse tulevast elluviimist peab tõendama alguses taotluse menetlemise etapis eelarveprojekti ja kulude mõistlikkust tõendavate dokumentidega, on oluline, et taotleja mõtleks juba taotlema tulles hästi läbi, kuidas ta hiljem maksetaotluse etapis kavatseb toetatava tegevuse elluviimist tõendada.

PRIA teeb toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole 25 tööpäeva jooksul alates nõuetekohaste dokumentide esitamisest ja toetuse maksmisest keeldumise otsuse 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest.

Eelnõu § 20 sätestab, kui kaua säilitab PRIA projektiga seotud dokumente. Nõue tuleneb komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 6 lõikest 3, mille kohaselt säilitavad liikmesriigid vähese tähtsusega abi kohta registrisse kantud teavet kümme aastat alates abi andmise kuupäevast.

Eelnõu § 21 kohaselt teavitab PRIA toetuse saajat tema andmete avalikustamisest ning töötlemisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 artiklites 98 ja 99 sätestatud korras. Iga liikmesriik avaldab toetuse saajate kohta osutatud teabe ühelainsal veebisaidil. Eestis on selleks www.pria.ee. Teave on avalikkusele kättesaadav kaks aastat alates selle esialgselt avaldamisest. Liikmesriigid ei avalda juriidiliste isikute puhul toetuse saaja nime ega füüsilisest isikust toetuse saaja puhul tema ees- ja perekonnanime kui makstav toetus on 1 250 eurot või väiksem.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261); komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2022/1172, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas ühises põllumajanduspoliitikas ning tingimuslikkusega seotud halduskaristuste kohaldamise ja arvutamise osas (ELT L 183, 08.07.2022, lk 12–22); komisjoni rakendusmäärusest (EL) 2022/1173, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 kohaldamise eeskirjad ühise põllumajanduspoliitika ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi kohta (ELT L 183, 08.07.2022, lk 23–34);

- 3) komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78);
- 4) komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

Eelnõus nimetatud EL-i õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määrus avaldab positiivset mõju majandusele, konkurentsivõimele ja tööhõivele. Toetus motiveerib ja suunab maapiirkonnas tegutsevaid ettevõtjad tegema konkurentsivõime seisukohast olulisi investeeringuid ja looma uusi atraktiivseid töökohti. Toetuse laiem eesmärk on edendada tööhõivet, majanduskasvu ja ettevõtluskeskkonna arengut maapiirkonnas ning tõsta nii maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate kui tervikuna maapiirkonna inimeste elu- ja ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimet. Sellel eesmärgil toetatakse selliseid prioriteetseid tegevusi nagu ettevõtja jaoks uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutusele võtmine või ettevõtte ressursitõhususe parandamine.

Määrus avaldab positiivset mõju tasakaalustatud regionaalarengule. Toetus on suunatud ettevõtjate konkurentsivõime tugevnemisele ja uute atraktiivsete töökohtade tekkimisele eelkõige just suurematest keskustest kaugemal asuvates piirkondades.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetust rahastatakse EAFRD-st ja riigieelarvest kokku 30 000 000 euroga, millest 18 000 000 eurot on EAFRD osalus ja 12 000 000 eurot on Eesti riigieelarve osalus, mis on planeeritud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, mis on välja toodud seletuskirjale lisatud tabelis ning millega on arvestatud. Kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu kohta esitasid ka ettepanekud Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon ning Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, kelle ettepanekutega arvestamise ja mitteamestamise kohta on põhjendused toodud seletuskirjale lisatud tabelis.

Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks PRIA-le ja informatsiooniks strateegiakava seirekomisjonile. PRIA esitas eelnõu kohta lisettepanekud.

Strateegiakava, mille alusel seda toetust rakendatakse, ning seega ka sekkumise 8.1, väljatöötamisel toimus laiapõhjaline kaasamine. Kaasatud olid erinevate maaelu valdkondade huvigrupid ja riigiasutuste esindajad. Eelnõu rakenduslike põhimõtete väljatöötamine toimus Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ning PRIA koostöös. Eelnõu väljatöötamise erinevates etappides kaasati sihtrühma esindajaid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler